

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Paris Ödön*

Cím: *Balló Ede festőművész egész vagyonát művészi célokra hagyományozza*

Forrás: *Az Est*

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Balló Ede

Idő

"1923"

Személy

Balló Ede festőművész egész vagyonát művészi célokra hagyományozza

Az alapítvány jövedelméből minden év legkiválóbb termékét a Szépművészeti Múzeum számára megvásárolják. Segítség a fiataloknak. Nagyértékű gyűjtemény a nagy mesterek kópiáiból

— Az Est tudósítójától —

Művészkörökben már régen sütnak róla, hogy Balló Ede, a kiváló festőművész és művész-pedagógus egész vagyonát művészi célokra fogja hagyományozni, sőt alapítványt létesített, amelyet már át is adott a kultuszminisztériumnak. Maga a gondolat, amelynek az alapítványt szenteli, grandiózus és igazi művészre vall. Balló Ede lehetővé akarja tenni azt, hogy képzőművészetünk legkiválóbb alkotásai, a komoly műzeális értékek itthon maradjanak és a nemzet tulajdonába menjenek át. Az alapítvány jövedelméből minden évnek legkiválóbb termékét meg fogják vásárolni a Szépművészeti Múzeum számára.

Balló Ede mint a Képzőművészeti Akadémia professzora, életének nagyrésztét az ifjúság nevelésének szentelte. Most sem feledkezik meg a biztató jövődőről. Evencént nagyobb összeget hasít ki egy fiatal művész számára, akit bőkezűen el lát pénzzel, hogy a külföldet beutazza és szeme megittasodjon az örök szépségektől. De nemcsak anyagi kincsüket szór a nemzet elé, hanem művészetének egy részét is odaajándékozza.

Szegény nemzet vagyunk, különösen a nagy mesterek karakterisztikus képeit nélkülözi képtárunk. A kiváló művész mindig hódolója volt az örök értékeknek, pontosan tanulmányozta a halhatatlan mesterek nagy alkotásait.

megtanulta esetkezelésüket, belemerült művészetük lényegébe és hihetetlen tudással, nagy tehetséggel, bámulusos precizitással vászonra vetette ezeket. Több mint nyolcvan ilyen másolata van, amely az őrajfestés fejlődésének történetét feltárja a nagy festők legkiválóbb alkotásainak hű másolataiban. Beesés kincs lesz ez a nemzet birtokában, mert sajnos, előreláthatóan sokáig nem leszünk abban a helyzetben, hogy egy-egy nagy mester munkáját megvásárolhassuk, mert ha ilyen piacra kerül, Amerika vagy Anglia vásárolja el mindenki elől.

— Az alapítvány története

A Fasorban lévő műtermében kerestük fel a mestert. Az egész lakás valóságos múzeum. Nagyszerű izléssel összeállított műkincsek. A falakon a régi művészek csodálatos színei. Mindenütt kép, szobor, csupa komoly érték. A kis fogadószobában csak pár pillanattig várakoztat.

Amikor meghallotta, hogy az alapítvány iránt érdeklődöm, mosolygós tekintete egy kissé elkomorodott. Olyan meggyőző és komolyan érvelt az alapítvány eltitkolásáról, amelyet csak a minden póz nélküli szerénység diktálhat. Csak nagyon habozva mondott el egyet-mást, közben a beszélgetés ide-oda csapongott és nehezen lehetett visszavezetni az alapítvány témájára.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

— Ismételve volt alkalmam több képvásárló bizottságban részt venni, — mondotta többek között — és igen gyakran előfordult, hogy a rendelkezésünkre álló összeg bizony nagyon csekélynek bizonyult, úgyhogy a kiváló alkotásokat meg nem vehettük. Ekkor merült fel bennem a gondolat, hogy alapítványt teszsek, amely azután lehetővé fogja tenni, hogy a legértékesebb képzőművészeti alkotások a nemzet tulajdonába kerüljenek és ne vándoroljanak ki külföldre. Az volt az elgondolásom, amelyet alapítólevelemben le is fektettem, hogy egynehány — három vagy négy komoly művészből álló bizottságot kellene létesíteni, amely kiválassza az utolsó osztendő legszebb művészi értéket. Ezt a művészi bizottság felkutatná az összes tárlatokon, mágnakidáltásokon, vagy akár a

műtermekben lévő képeket és előterjesztést tenne. A döntést egy ember kezébe szeretném letenni: a Szépművészeti Múzeum mostani igazgatójára gondoltam, aki komoly és értékes ember.

— A véletlen szerencse vitt közelebb ideám megvalósításához. Még a régi időkben vásároltam néhány Ganz-részvényt. Amikor a részvények hihetetlen módon emelkedni kezdtek, egyszer csak azon vettem észre magam, hogy *milliomos vagyok*. Ez a tudat sehogyan sem térszett nekem és nem akartam tevékeny és munkás életmódot megváltoztatni. A Ganz akkor már túllépett az aranyparitás, míg a házak mélyen az aranyparitás alatt maradtak. Gondoltam tehát: becséreltem a Ganz-Danubiosokat egy jól fekvő és szolidan épített házra és már életemben megteremttem úymódon alapítványom alap-

ját. Ez év februárjában megvásároltam a Király ucca 43-45. számú házat.

— A házban üzletek is vannak, melyek jól fizetnek. Igaz, az első években még szükséges tatarozások vannak, hiszen csak a tetőjavítás (eserép és új ereszesatorna) felémésztett két milliót, de hiszen megváltoznak majd a viszonyok és a házak is újra jövedelmezők lesznek. En úgy éreztem, hogy ezt meg kell tennem és szerencsésnek érzem magam, hogy a gondviselés engem bizott meg ezen nagy jövővel bíró alapítvány létesítésével.

— Az ifjúságról sem szabad megfeledkezni. Békében nem volt baj, mert volt elég ösztöndíj, amelyből a tehetséges fiatalokat külföldre küldhettük. Ma ez is lehetetlen, mert az ösztöndíjak a mai költségekhez képest elenyésző csekélyek. Az alapítvány egy részéből ki kell szakítani egy tekintélyes összeget arra a célra, hogy az akadémiának egyik végzetű növendéke vagy pedig valamelyik kiállításon feltűnt biztató tehetség kimehessen és egy ideig gondtalanul élhessen külföldön. Akit azonban kiküldünk, annak már valamit produkálnia kellett, be kellett bizonyítani, hogy a képzőművészeti pályára hivatottsággal bír.

A festészet története — pompás másolatokban

Az egyik díványon egy érdekes kép kapja meg a figyelmet. Van Eychnek »Kucsmás férfiak lever előttünk. Amikor a mester meglátja, hogy érdeklődve szemlélem, rögtön beszélni kezd és minden szavából egyelmeles, hatalmas kultúra árad szét.

— Most a primitíveket tanulmányozom, — mondta. — Nézzé ezeket a képeket. Úgy hívják őket, hogy primitívek, pedig

igazán tökéletesek. Visszafelé haladva eljutottam egészen Van Eyckig, akiről azt mondják, hogy az olajfestést ő találta fel. Nézze, milyen csodálatos finomság formában és színben. Már akkor milyen nagyszerűen és gyönyörűen festettek.

— A másolataimnak is saját történetük van. 1908-ban Ernszt eljött hozzám és azt mondta, hogy *adjan kiállítás céljaira nagymesterek után készített másolataimat*. Először nem akartam beleegyezni, hiszen csupán magamnak festettem azokat, de azután elvitte a képeimet és kiállította. Amikor együtt láttam őket, magam is meglepődtem a gyűjtemény gazdagságán és elhatároztam, hogy *ezt a munkát most már rendszeresen fogom folytatni szabadságom idejében*.

— Azóta a legnagyobb gondossággal készítem elő kópiáimat. *Figyeltem még arra is, hogy a vászonnak a szálai azonosak legyenek az eredetivel, vagy a fa hasonló legyen*, amelyre én a másolatot festettem. Elmélyedtem a legapróbb részletekbe és fokozato-

san haladtam a nagymestereknél visszafelé a múltba. Most a *primitíveknél tartok*.

Amint felálltunk, hátam mögött egy Bellini madonnát vettem észre. A kép maga egyedül is bizonyíték arra, hogy a mesterben nagyszerű rajongás él a régiek iránt. A mester Bellini képének stílszerű ráját komponált. Maga tervezte, a címéket maga rajzolta ki, még a kép is másképpen hat ebben a környezetben. Azután mutat egy pár nagyszerű képet és szerényen jegyzi meg:

— Talán ennek is van valami maradandó értéke, körülbelül nyolecvanöt darab van eddig, hiszen Shakespeare-t is élvezhük fordításban, miért ne élvezhetnők Van Eyck-ot jó másolatban.

Amikor látja őszinte csodálkozásomat, bevezet a műtermébe is. Mindenfelé *Velazquez, Tizian, Rembrandt* s a többi nagyok képei. Rembrandt festési eljárását egész fejlődésében be tudja mutatni. Ott van öreg anyjának arcképe, fiatal korából való műve, amelyet még teljes precizitással kidolgozott. Melléje teszi a hatvanéves Rembrandtot, amelyen már a *jellegetes széles ecsetkezelés látszik*.

— Látja: ez a fiatal és ez az öreg, hatvanéves mester. *Ma a fiatalok úgy akarnak festeni, ahogy a hatvanéves Rembrandt festett*, de elfelejtik, hogy ettől a képtől eddig a képig *hihetetlen nagy az út és azt meg is kell futni!*

Azután egy Holbein-képhez kalauzol, amely igazán csodálatosan tökéletes. Mutat egy Ambergert is, a nagy Holbein kiváló kortársát.

— Ezt csak azért festettem meg, hogy így egymás mellé téve Holbein nagyságát annál inkább feltüntethessem.

Balló mester tovább beszél, tele rajongással, az igazi művész csodálatos, törhetetlen hitével. Még az előszobában sem tudja megállni, amikor kikísér, az ott levő Tizian gazdag színeire hívja fel a figyelmemet és amint magáról megfélekedve magyaráz és megittasul a remekművektől, ebben a percben meg tudtam érteni, hogy valóban nem pöz és igaza van akkor, amikor *nem akar milliomos lenni*, hiszen lelkében hordoz olyan kincseket, amelyekhez csak a kiválasztottak jutnak.